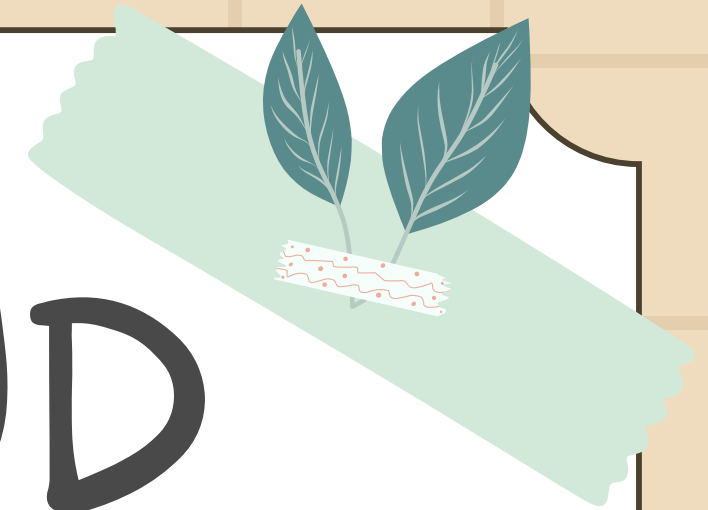
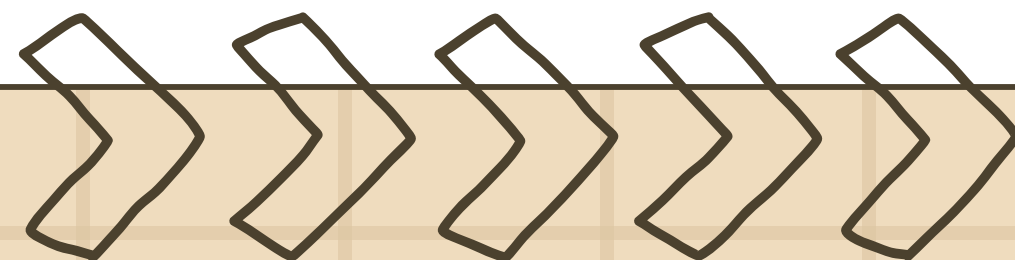

ORDFÖLJD

FÖR NIOR

Satser, satser?!

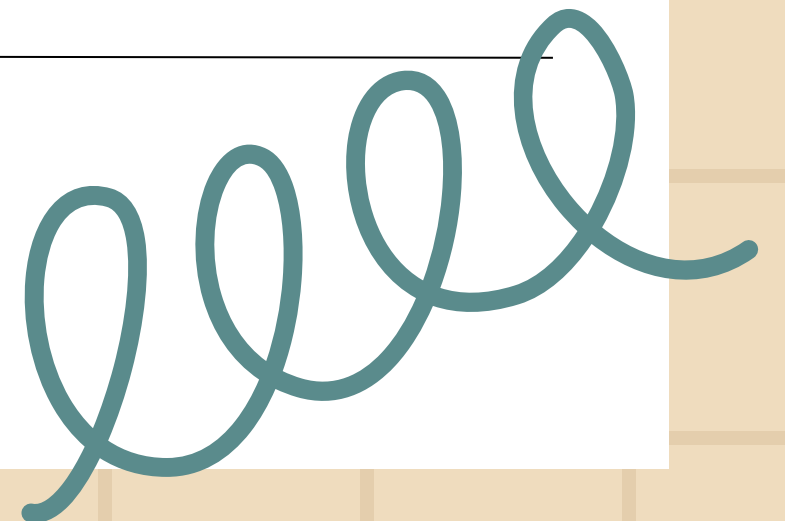

Huvudsatser är

- ... påståendesatser som ger sakupplysningar, uttrycker känslor, kan ställa retoriska frågor.
- ... frågesatser som tar reda på något, kan inledas med ett frågeord.
- ... uppmaningssatser som "Låt det vara!" eller "Sitt stilla!".

Bisatser...

- ... ingår i en huvudsats.
- ... står vanligtvis sist eller på plats 1 i huvudsatsen.
- ... ger ofta bakgrundsinformation / sidoupplysningar / förklaring.
- ... börjar alltid med en bisatsinledare.
- ... har alltid samma ordföljd.

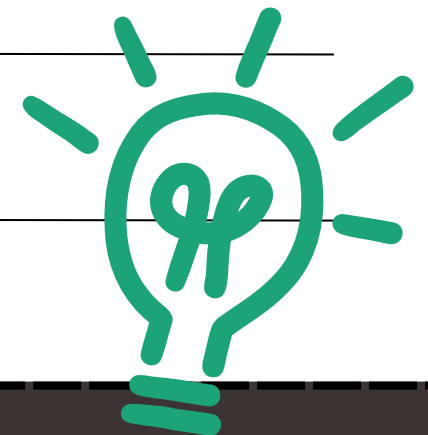

Satsadverbial

Satsadverbial är små (eller lite längre) ord som kan förändra en hel mening.

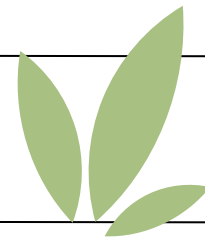
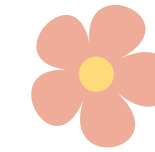
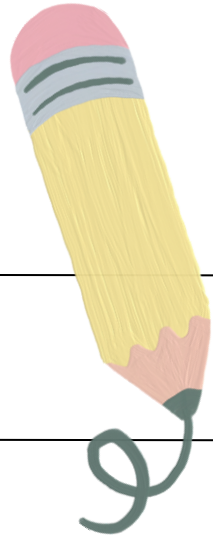
inte, varken, aldrig, knappast, ingenstans, alltid, ofta, absolut, eventuellt, till all tur, gärna, kanske, säkert, faktiskt, verkligen, antagligen, tyvärr, lyckligtvis... också, även, nog, vidare, hellre, alternativt, tvärtom, emellertid, nämligen, alltså, följaktligen, sålunda, naturligtvis, förstås, möjligen, bara, just, särskilt, speciellt, helst, åtminstone, dessutom, ändå, i alla fall, ju, till och med...

Uppgift A

Huvudsats

Huvudsatsen har följande ordföljd:

På plats 1 (=fundament) kan man ha subjekt, tid, rum, objekt, adverb, frågeord eller en bisats.

På plats 2 har man alltid det första verbet (eller det enda verbet). Ibland behöver du ju två: kan läsa, har hört, skulle göra.

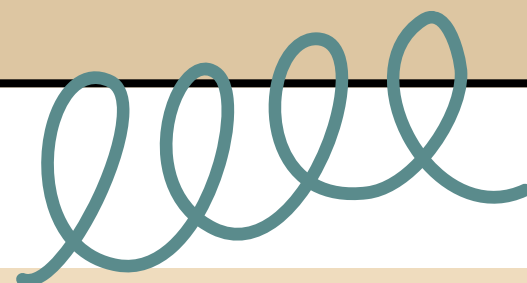
Funda-ment	Verb1	Subjekt	Sats- adverb	Verb2	Verb- partikel	Komple- ment	Adverb
Jag	ska		<u>inte</u>	äta		pizza	imorgon.
Imorgon	ska	jag	<u>inte</u>	äta		pizza.	
Eftersom jag inte mår bra	ska	jag	<u>inte</u>	gå			till jobbet idag.
Varför	har	du	<u>inte</u>	stängt	av	datorn?	
	Tycker	du	<u>inte</u>		om	glass?	

Exempel på huvudsatser

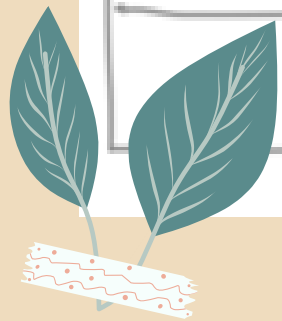

Jag ska inte äta pizza imorgon.
I morgon ska jag inte äta pizza.
Vad hette Pippi egentligen?
Varför har du inte stängt av datorn?
Tycker du inte om glass?

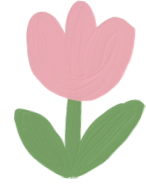

Funda- ment	Verb 1	Subjekt	Sats- adverb	Verb 2	Verb- partikel	Komple- ment	Adverb
Jag	ska		<u>inte</u>	äta		pizza	imorgon.
Imorgon	ska	jag	<u>inte</u>	äta		pizza.	
Eftersom jag inte mår bra	ska	jag	<u>inte</u>	gå			till jobbet idag.
Varför	har	du	<u>inte</u>	stängt	av	datorn?	
	Tycker	du	<u>inte</u>		om	glass?	

Uppgift B, C

Bisats

01

Bisatsen har
ALLTID
samma ordföljd.

02

bisatsinledare +
subjekt +
satsadverbial (om det
finns) +
predikat

Bisatsinledare

01

om, att, eftersom,
då, innan, fastän,
tills

03

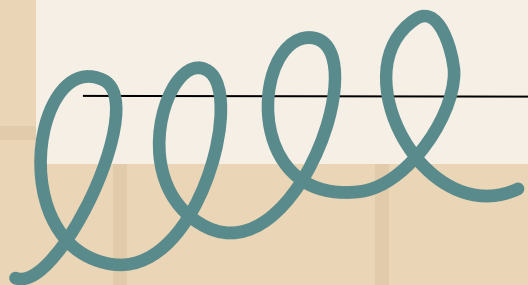
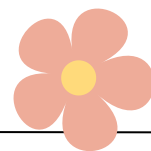
Frågeord:
när, var, vart, hur,
varför, vad och vem

02

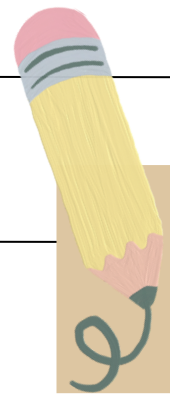
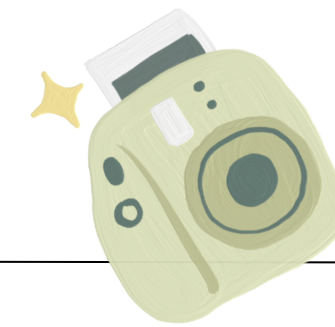
för att, så att, efter
att, därför att,
trots att, utan att

04

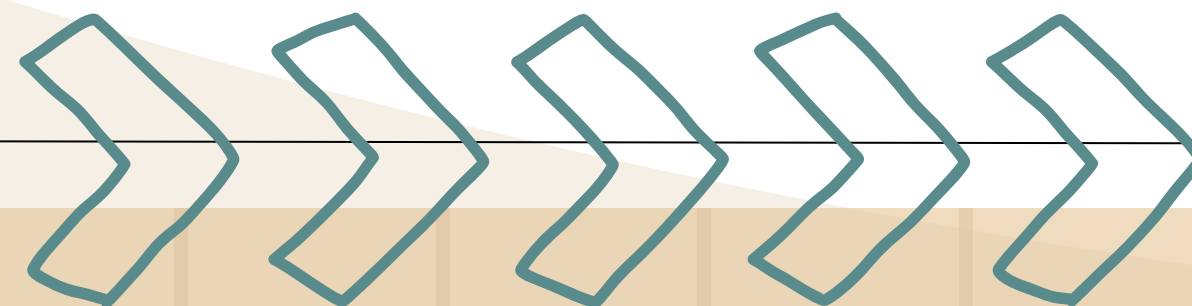
som

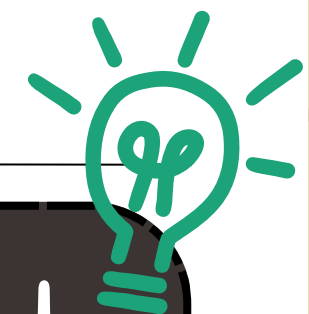
Ordföljd i bisats

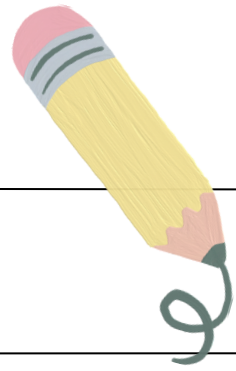
huvudsats	bisats- inledare	subjekt	satsad verbial	predikat	övriga
Jag är vegetarian	efterso m	jag	inte	tycker	om kött.
Jag hör inte	vad	du	-	säger.	
Nu borde vi besluta	om	vi	faktiskt	ska resa	till Norge i sommar.

Uppgift D-1

Indirekta frågor

Direkta frågor

Direkta frågor kan inledas antingen med ett frågeord eller med predikatet. I slutet är det frågetecknen.

Hur mår du?

Var har du varit?

Har du en ny telefon?

Tycker du om fotboll?

Indirekta frågor

Indirekta frågor ingår som en del av en mening. Den indirekta frågan är en bisats. Den inleds med ett frågeord eller med "om". Meningen avslutas med en punkt.

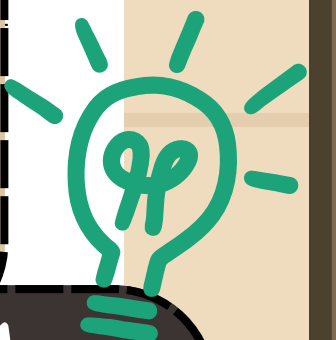
Min tränare frågade hur jag mädde.

Mamma ville veta var jag hade varit.

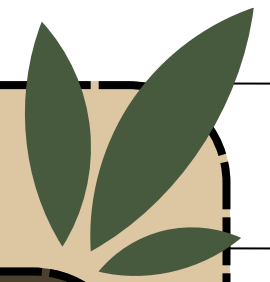
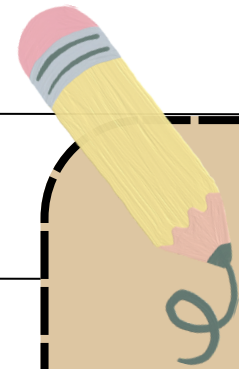
Mina kompisar undrade om jag har en ny telefon.

Pappa frågade min flickvän om hon tycker om fotboll.

Uppgift 1

Obs!

01

När en indirekt
fråga
inleds med vem,
vilka, vad...

02

och frågeordet är
subjekt i bisatsen:
Vem kommer hit i
kväll? **Vad** hände
igår?

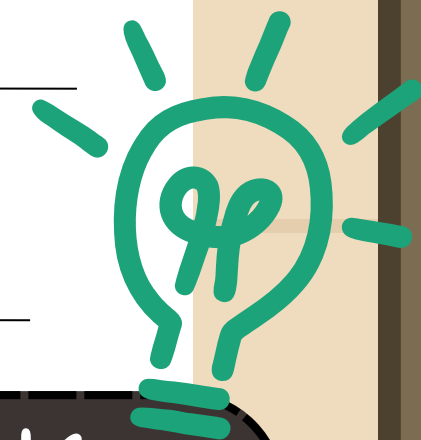
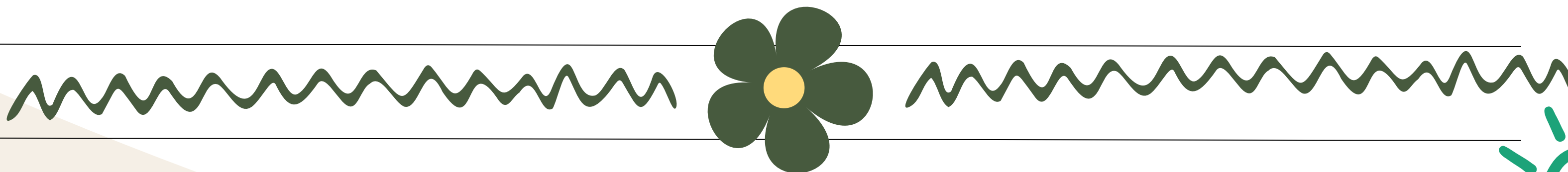

...ska man ha ett extra "som" mellan
frågeordet och subjektet.

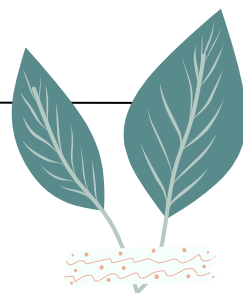
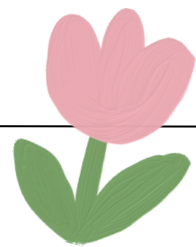

Hon vill veta **vem som** kommer hit i kväll.

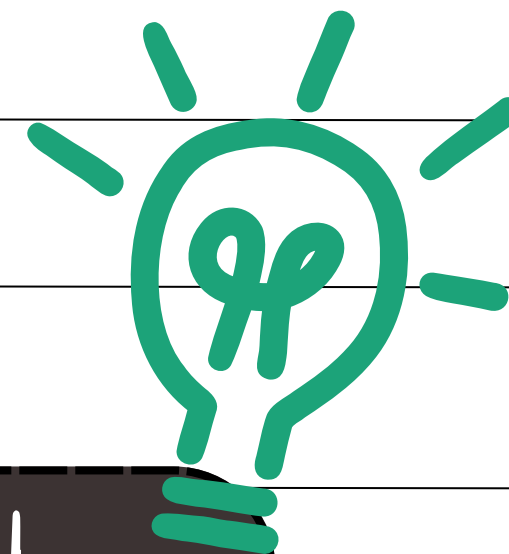
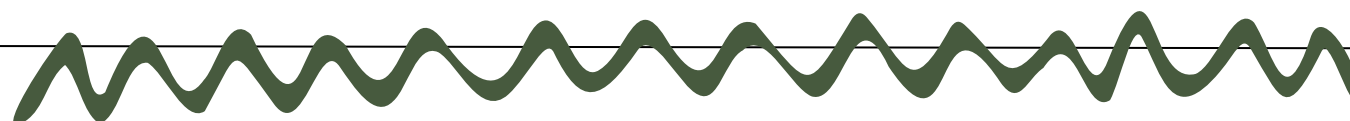
Tränaren frågade **vad som** hände igår.

Uppgift K

TRÄNA EN GÅNG TILL!

Uppgift L